

Regionų komiteto nuomonė — Papildoma nauda, kurią suteiktų vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas plėtros procese

(2009/C 76/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- rekomenduoja potencialių šalių kandidačių grupei, jei jos atitinka Europos Komisijos keliamus reikalavimus, taip pat suteikti teisę gauti paramą pagal likusias tris priemonės sudedamąsias dalis, kad jas būtų galima remti tomis pačiomis sąlygomis kaip ir šalis kandidates;
- rekomenduoja šia nuomone remtis kaip išeities taškui atliekant išsamesnį ir visapusiškesnį iki šiol sukauptos patirties įvertinimą, kadangi tokiaime įvertinime būtų galima aiškiai parodyti išsamų ir labai svarbų darbą, kurį atliko vietos ir regionų valdžios institucijos ankstesniuose plėtros etapuose. Atsižvelgiant į tai Regionų komitetas turėtų — pasinaudodamas mokslinių tyrimų lėšomis — atlikti kruopščią vietos ir regionų dalyvavimo įgyvendinant PNPP 2007–2009 m. laikotarpiu analizę;
- rekomenduoja, kad Regionų komitetas 2009 m. surengtų apskritojo stalo diskusiją, kurioje dalyvautų Komisijos, Parlamento, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų ir kitų svarbių institucijų atstovai, kurie aptartų šį klausimą išsamiau. Taip būtų pradėtas naujo įvertinimo procesas;
- ragina parengti Regionų komiteto ir Komisijos politinį orientacinį pagrindą, kuris būtų šio vertinimo dalis, dėl vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimo į plėtros procesą. Toks politinis orientacinis pagrindas turėtų būti priimtas Regionų komitete, nes jis suteiktų puikią galimybę iš naujo įvertinti esamas struktūras ir bendradarbiavimo formas siekiant skatinti toliau plėtoti valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų tarpvalstybinį bendradarbiavimą.

Pranešėja: Helene LUND (DK/ESP), Furesø tarybos narė

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

Esminiai punktai

1. džiaugiasi, kad buvo sėkmingai užbaigtas penktasis plėtros etapas, kuriame Bulgarijos ir Rumunijos vietos ir regionų valdžios institucijos atliko svarbų vaidmenį, remdamos tvarios vietos ir regionų demokratijos plėtojimą;

2. pabrėžia, kad svarbu pasimokyti iš patirties, įgytos ankstesniais plėtros etapais tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje, siekiant optimizuoti ir padidinti pastangas, susijusias su dabartinėmis derybomis dėl stojimo su šalimis kandidatėmis ir potencialiomis šalimis kandidatėmis;

3. todėl rekomenduoja labiau sutelkti dėmesį į valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą;

4. palankiai vertina Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP), sukurtą remiantis Komisijos komunikatu (COM(2004) 627 galutinis) ir Tarybos reglamentu (1085/2006), ir norėtų padaryti nuorodą į savo nuomonę šiuo klausimu (CdR 498/2004 fin). Regionų komitetas pritaria PNPP sukūrimui, kurią sudaro penkios sudedamosios dalys: a) pereinamojo laikotarpio pagalba ir institucijų kūrimas, b) tarpvalstybinis bendradarbiavimas, c) regionų vystymasis, d) žmoniškųjų išteklių vystymasis ir e) kaimo plėtra;

5. pažymi, kad PNPP, taikoma 2007–2013 m., yra svarbi pagalbos priemonė tvarioms politinėms ir administravimo struktūroms šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse sukurti, kadangi PNPP nuo 2007 m. sausio 1 d. sujungė įvairias pagalbos pasirengimo narystei sudedamąsias dalis, kurios buvo taikomos Turkijai ir Vakarų Balkanų šalims: PHARE, ISPA, SAPARD, CARDS ir finansinę priemonę Turkijai;

6. palankiai vertina trejų metų orientacinę finansinę programą pagal PNPP, skirtą paskirstyti išteklius kiekvienai šaliai gavėjai, kadangi tai atspindi lankstų požiūrį, ir nurodo, kad neįmanoma rasti vieno sprendimo, kuris tiktų visiems. Todėl reikalingos lanksčios priemonės, kuriomis galima atremti iššūkius ir išspręsti problemas, būdingas atskiroms šalims;

7. kartu pažymi, kad šalys gavėjos suskirstytos į dvi grupes: i) šalių kandidačių grupę sudaro Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Kroatija ir Turkija; ir ii) potencialios šalys kandi-

datės: Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Serbija ir Kosovas. Regionų komitetas taip pat pažymi, kad remiantis šiuo suskirstymu pirmoji grupė (šalys kandidatės) gali gauti paramą pagal penkias sudedamąsias dalis, tačiau antroji (potencialios šalys kandidatės) — tik pagal pirmąsias dvi priemonės sudedamąsias dalis (pereinamojo laikotarpio parama ir institucijų kūrimas ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas);

8. rekomenduoja šalims, priklausančioms potencialių šalių kandidačių grupei, jei jos atitinka Eurpos Komisijos keliamus reikalavimus, taip pat suteikti teisę gauti paramą pagal likusias tris priemonės sudedamąsias dalis, kad jas būtų galima remti tomis pačiomis sąlygomis kaip ir šalis kandidatės;

9. pabrėžia, kad labai svarbu nustatyti griežtus reikalavimus dėl dokumentų, kuriuose būtų nurodyti pagal PNPP priemonę pasiekti rezultatai, pateikimo;

10. atkreipia dėmesį į faktą, kad daugelis teisės aktų yra įgyvendinami vietos ir regionų lygiu (aplinkos srityje šiai kategorijai priklauso 70 proc. ES teisės aktų), todėl svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų suteikta reali galimybė gauti paramą pagal PNPP, kad jos galėtų tęsti konkretų bei svarbų darbą ir toliau konstruktyviai prisidėti kuriant tvirtas administravimo struktūras ir plėtojant tvarią šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų demokratiją;

Vietos ir regionų subjektų indėlio į plėtros procesą svarba

11. pabrėžia, jog norint, kad šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės atitiktų *acquis communautaire* reikalavimus, Kopenhagos kriterijus ir 1995 m. gruodžio mėn. Madrido išvadas, labai svarbu, kad šalyse kandidatėse būtų kuriamos tvarios decentralizuotos politinės ir administracinės struktūros;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijose piliečiai dažnai užmezga pirmuosius ryšius su administracija, todėl svarbu, kad jos galėtų teikti paslaugas, kurios reikalingos piliečiams. Patirtis rodo, kad labai svarbu dėti visas pastangas kurti tvirtas decentralizuotas politines ir administravimo struktūras, kadangi šios struktūros šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse dažnai yra silpnos. Tai sritis, kurioje ES vietos ir regionų valdžios institucijos turi daug patirties, nes su šiais iššūkiiais jos susiduria visose valstybėse narėse. Regionų komitetas kartu pabrėžia, jog svarbu, kad stojimo į ES laikotarpiu nebūtų ilgalaikio paslaugų piliečiams pablogėjimo, nes tai gali lemti neigiamą požiūrį į narystę ES;

13. todėl pabrėžia, kad svarbu sutelkti dėmesį į tvirtų decentralizuotų struktūrų kūrimą, nes daugelis *aquis communautaire* įgyvendinamas vietos ir regionų lygiu, todėl, Komiteto nuomone, svarbu, kad vietos savivaldybės ir regionai būtų lygia-verčiai centrinio lygmens partneriai, nes gerai išplėtoti administraciniai gebėjimai vietos ir regionų lygiu prisideda prie to, kad piliečiams būtų teikiamos reikiamos paslaugos ir įveikti kylantys iššūkiai, taigi, sumažina centrinės valdžios našta;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad, norint sėkmingai politiniu ir administraciniu požiūriu įtvirtinti politines ir administravimo struktūras vietos ir regionų lygiu, svarbu plėtoti bendradarbiaujant su pilietine visuomene plėtoti vietos demokratiją, kuria piliečiai pasitiki ir kuriai esant jaučiasi galintys daryti poveikį. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi ilgalaikės tarpvalstybinio bendradarbiavimo patirties, pavyzdžiui, plėtojant miestų partnerystę, apimančią taip pat ir kultūrinius bei tapatumo aspektus kalbant apie demokratijos ir administravimo struktūrų plėtojimą. Tai savo ruožtu suteikia papildomą naudą Bendrijai;

15. be to, nurodo, kad vietos ir regionų lygmuo turi specialiųjų žinių tarpkultūrinio bendradarbiavimo srityje, nes tai dažniausiai yra lygmuo, tiesiogiai susiduriantis su skirtingų kultūrų piliečiais. Taip vietos ir regionų valdžios institucijos galėjo sukaupti praktinės darbo su įvairiomis kultūromis patirties; tai patirties šaltinis, kuriuo plėtros procese galima pasinaudoti vykdant tarpkultūrinę veiklą tarp valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių;

Nuoseklus požiūris taikymo svarba tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje

16. mano, jog svarbu rengiantis narystei ES taikyti nuoseklų požiūrį tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje;

17. pabrėžia, kad vienas svarbiausių Regionų komiteto prioritetų išorės santykių srityje — tinkamai informuoti piliečius apie plėtros etapus (CdR 322/2006 fin). Komitetas pabrėžia, kad RK veiksmas būtų veiksmingesnis ir būtų paprasčiau apie juos informuoti, jei jis nuolat gautų informacijos apie praktinius, konstruktyvius ir ilgalaikius rezultatus, kurių vietos ir regionų valdžios institucijos yra pasiekusios plėtros procese;

18. dėkoja visoms vietos ir regionų valdžios institucijoms valstybėse narėse, šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse, dalyvavusioms tyrime, kurio pagrindu buvo parengta ši nuomonė. Pasidalydamos vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo patirtimi valstybėse narėse, šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse, jos labai

prisidėjo rengiant šią nuomonę. Visų pirma labai prisidėjo Kroatijos miestai ir regionai, tai rodo tvirtus jų įsipareigojimus. Visų dalyvavusių šalių atsiųsti atsakymai yra itin geras praktinis pagrindas ligšiolinėms pastangoms įvertinti ir politinėms būsimo darbo gairėms rengti;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Politinės gairės ⁽¹⁾

19. rekomenduoja šia nuomone remtis kaip išeities tašku atliekant išsamesnį ir visapusiškesnį iki šiol sukauptos patirties įvertinimą, kadangi tokiam įvertinimui būtų galima aiškiai parodyti išsamų ir labai svarbų darbą, kurį atliko vietos ir regionų valdžios institucijos ankstesniuose plėtros etapuose. Atsižvelgiant į tai Regionų komitetas turėtų — pasinaudodamas mokslinių tyrimų lėšomis — atlikti kruopščią vietos ir regionų dalyvavimo įgyvendinant PNPP 2007–2009 m. laikotarpiu analizę. Tokie moksliniai tyrimai turi būti vykdomi kartu su įvairių valstybių narių ir šalių kandidačių universitetais ir organizacijomis. Be to, rekomenduojama įsteigti stebėsenos grupę, kurią sudarytų politinių frakcijų, Komisijos ir šalių kandidačių bei potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai. Ši grupė stebėtų veiklą mokslinių tyrimų srityje ir teiktų atskaitas Komitetui ir darbo grupėms taip prisidama didelę atsakomybę už įvertinimo procesą;

20. rekomenduoja, kad Regionų komitetas 2009 m. surengtų apskritojo stalo diskusiją, kurioje dalyvautų Komisijos, Parlamento, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų ir kitų svarbių institucijų atstovai, kurie aptartų šį klausimą išsamiau. Taip būtų pradėtas naujo įvertinimo procesas;

21. rekomenduoja į šį įvertinimo procesą įtraukti Regionų komiteto sekretoriatą, tris Vakarų Balkanų, Turkijos ir Kroatijos darbo grupes, kurios jau yra svarsčiusios susijusius plėtros aspektus, taip pat Jungtinį ES ir BJR Makedonijos konsultacinį komitetą, nes jie gali suteikti svarbios informacijos apie iššūkius, su kuriais susiduria šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės;

22. ragina parengti Regionų komiteto ir Komisijos politinį orientacinį pagrindą dėl vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimo į plėtros procesą. Toks politinis orientacinis pagrindas turėtų būti priimtas Regionų komiteto, nes jis suteiktų puikią galimybę iš naujo įvertinti esamas struktūras ir bendradarbiavimo formas siekiant skatinti toliau plėtoti valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių vietos ir regionų

⁽¹⁾ Politinės ir praktinės gairės parengtos remiantis valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių tyrimu. Medžiaga pateikiama priede.

valdžios institucijų tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Tokia priemonė būtų bendras pamatinis dokumentas Komisijai ir Regionų komitetui toliau plėtojant Pasirengimo narystei pagalbos priemonę, apibrėžiant rekomendacijų paketą, skirtą bendradarbiavimui plėtros srityje, kad ši priemonė galėtų geriau tenkinti vietos ir regionų valdžios institucijų poreikius;

23. rekomenduoja vietos ir regionų valdžios institucijas įtraukti į plėtros procesą kaip lygias partneres, nes jos turi didelę patirtį ir žinių padedant stiprinti šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates per tarpvalstybinį vietos ir regionų bendradarbiavimą. Tai reiktų vertinti kaip bendrą šaltinį, kuris yra naudingas visai likusiai Sąjungai ir jos institucijoms. Todėl ragina Komisiją, šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis šiuo tikslu sukurti reikiamą teisinę ir finansinę struktūrą. Politinis orientacinis pagrindas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo plėtros procese būtų pirmas žingsnis šia linkme;

III. PROJEKTUI SKIRTOS REKOMENDACIJOS

Projektui skirtos gairės

24. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijų įgyvendinami mažesni tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektai suteikia daug papildomos naudos, kadangi daugelio valstybių narių patirtis rodo, kad atvirumas, skaidrumas ir tiesioginiai ryšiai tarp partnerių, kurie būdingi mažesniems projektams, sukuria abipusį pasitikėjimą ir padeda pasiekti konkrečių rezultatų sprendžiant praktines problemas;

25. norėtų pažymėti, kad, pavyzdžiui, patirtis, įgyta Rumunijoje ir kitose šalyse, parodė, jog labai svarbios yra pasirengimo narystei priemonių lėšos, kurias galima gauti decentralizuotiems projektams, skirtiems administraciniams gebėjimams stiprinti šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse;

26. rekomenduoja taip pritaikyti visas PNPP sudedamąsias dalis, kad būtų atsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijas ir NVO, kurių įnašas į plėtros procesą yra labai svarbus. Daugelio šalių, tarp jų JK ir Danijos, patirtis rodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms kyla problemų dėl apatinės ribos paramai gauti, kuri taikoma PNPP lėšomis finansuojamiems tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektams;

27. atsižvelgdamas į tai nurodo, jog svarbu, kad PNPP būtų labiau orientuota į administracinių gebėjimų vietos ir regionų lygiu stiprinimą, o ne vien tik į centrinės administracijos kūrimą. Jei vietos ir regionų valdžios institucijos stokos administracinių gebėjimų, bus sunku tolydžiai įgyvendinti *acquis communautaire*;

28. todėl atkreipia dėmesį į tai, jog patirtis rodo, kad pagrindinė kliūtis veiksmingai išnaudoti projektų lėšas — šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių gebėjimų įsisavinti finansinę paramą stoka. Kalbama apie visą procesą (nuo paraiškos teikimo iki įgyvendinimo ir ataskaitų teikimo), kuriam gali turėti įtakos patirties stoka. Atsižvelgiant į tai reikia nurodyti, kad kalbos barjeras ir nepakankamos techninės žinios apie paraiškų teikimą ir projektų valdymą kelia didelių sunkumų pradedant ir įgyvendinant projektus. Tai dar kartą pabrėžia, kaip svarbu, kad pagal PNPP būtų numatytos realios galimybės vietos ir regionų valdžios institucijoms gauti paramą administraciniams gebėjimams stiprinti;

29. rekomenduoja formuojant PNPP numatyti keletą etapų, kad būtų galima pradėti nuo mažų projektų, o įgijus daugiau patirties ir pagerėjus administraciniams gebėjimams imtis didesnių;

30. rekomenduoja pagal PNPP sukurti specialią biudžeto antraštinę dalį mažiems projektams, kaip tai buvo daroma anksčiau programose, pavyzdžiui, „Phare Baltic Project Facility“ ir „Taxis Small Project Facility“. RK atkreipia dėmesį į tai, kad 1998–2001 m. pagal šias programas buvo įgyvendinti 259 projektai bendradarbiaujant su Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Rusija, Baltarusija, Ukraina, Moldova ir valstybėmis narėmis. 2000 m. Europos audito rūmai be kitų programų atliko ir TACIS įvertinimą ir atsižvelgiant į labai sėkmingai įgyvendintus projektus rekomendavo padidinti TACIS mažiems projektams skirtos programos dalies finansavimą;

31. kartu pabrėžia, kad, pavyzdžiui, Turkijoje įgyvendinant mažesnius projektus, kurie dažnai yra konkrečios iniciatyvos, didelės papildomos naudos gavo visa Sąjunga, nes tai būdas vienu metu vietos ir regionų lygiu propaguoti teigiamą įvaizdį ir skleisti žinias apie ES ir konkrečiomis priemonėmis didinti informuotumą apie ES;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad patirtis, sukaupta įgyvendinant ankstesnes paramos programas rodo, kaip svarbu kuo mažiau biurokratijos norint gauti PNPP paramą. Neturėtų būti pernelyg daug etapų, kai kiekvienu atveju lėšos turi būti patvirtinamos. Todėl nurodo, jog reikalinga lanksti projektų struktūra, kad būtų galima lėšas perkelti iš vienos biudžeto eilutės į kitą. Taip bus galima atsižvelgti į naują informaciją, taigi, patobulinti projektus juos vykdančioms. RK atkreipia dėmesį į tai, kad apsunkinančios biurokratinės procedūros visų pirma kenkia mažiems projektams. Komitetas atkreipia dėmesį į Serbijos patirtį, pavyzdžiui, vėluojant perversi projektui skirtas lėšas už projekto įgyvendinimą atsakingoms institucijoms gali atsirasti nepageidaujamų pasekmių;

33. nurodo, jog nacionalinės organizacijos gali padėti supaprastinti su projektų valdymu susijusius procesus. Jos gali imtis aktyvaus vaidmens, pavyzdžiui, teikiant informaciją arba skleidžiant žinias, nes paprastai turi reikiamų žinių ir gali prisidėti skleidžiant projektų valdymo geriausios praktikos pavyzdžius;

34. pažymi, kad pagal ES kultūros programą sėkmingai vyko valstybių narių ir Turkijos, Kroatijos ir Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos bendradarbiavimas. Be to, sėkmingai vyko valstybių narių ir Turkijos bendradarbiavimas pagal ES veiksmų programą visą gyvenimą trunkančio mokymosi srityje. Teigiamos patirties davė bendradarbiavimas pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą dalyvaujant Turkijai, Kroatijai, Buvusiajai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai ir Serbijai. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų būti išsaugotas šis požiūris ir mainų galimybė turint galvoje PNPP, kad vietos ir regionų lygiu vyktų dar daugiau tam tikrų sričių ekspertų mainų tarp valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių;

35. pažymi, kad labai svarbu sutelkti dėmesį į specialiąsias žinias konkrečiuose sektoriuose. Danijos ir Lenkijos patirtis rodo, kad dalyvaujant vietos ir regionų ekspertams, sprendžiantis konkrečias problemas, galimas dalykinis dialogas, kuris naudingas bendradarbiavimui ir mokymosi procesui. JK patirtis taip pat rodo, kad ekspertų mainus reikia laikyti teigiamu dviejų kryptių procesu, kurio metu abi šalys mokosi, kadangi valstybių narių tam tikrų sektorių ekspertams taip pat naudinga bendradarbiauti. Italijos ir Kroatijos patirtis rodo, kad projektai, kurie naudingi abiem partneriams, gali paskatinti imtis naujų projektų ir toliau bendradarbiauti;

36. atkreipia dėmesį į tai, kad mokymosi visą gyvenimą ir švietimo programos yra ypač svarbios, norint, kad ir pasibaigus tam tikram projektui būtų toliau mokomasi ir užtikrintas nuolatinis vystymasis ir dinamiškumas. Be to, Komitetas daro nuorodą, pavyzdžiui, į Rumunijos patirtį, kuri rodo, kad bendradarbiavimas šioje srityje yra labai svarbus siekiant užtikrinti veiksmingą ir gyvybingą viešąjį sektorį;

37. mano, kad turėtų būti numatyta biudžeto eilutė vertimui žodžiu. Pavyzdžiui, Estijos ir Kroatijos patirtis rodo, kad nesant profesionalaus vertimo žodžiu, sunku planuoti ir įgyvendinti tarpvalstybinius projektus. Tai reiškia, kad partneriai negali bendrauti vieni su kitais, nors tai yra svarbiausia sėkmingam projekto įgyvendinimui ir abipusiam supratimui;

38. nurodo, kad daugiau dėmesio turėtų būti skirta projektuose naudojamiems duomenims. Tam tikrais atvejais buvo sunku gauti duomenų arba jie buvo nevienodos kokybės, o tai gali turėti neigiamos įtakos projekto kokybei;

39. mano, kad tvirti administraciniai gebėjimai visuose valdžios lygmenyse yra labai svarbūs vykdamas institucines reformas; nurodo, kad tokioms reformoms atlikti gali trukdyti silpnosios administravimo struktūros vietos. Pavyzdžiui, Kroatijos ir Bosnijos patirtis rodo, kad vėluojant įgyvendinti nacionalinius teisės aktus daromas neigiamas poveikis projektų įgyvendinimui vietos ir regionų lygiu;

40. nurodo, kad reikėtų sutelkti dėmesį į sunkumus, kurie gali kilti derinant ES taisykles ir nacionalinius teisės aktus. Pavyzdžiui, Serbijos patirtis rodo, kad dėl skirtingų viešųjų konkursų taisyklių gali kilti nesupratimų ir vėluojama įgyvendinti projektus;

41. atkreipia dėmesį į tai, jog labai svarbu užtikrinti ilgalaikę paramos įvairioms sritims pusiausvyrą. Pavyzdžiai rodo, kad ankstesniuose plėtros etapuose įvairūs sektoriai buvo labai skirtingai vystomi. Tiesa, buvo pasiekta pažangos *acquis* grindžiamuose sektoriuose, kadangi šiuose sektoriuose buvo nustatyti aiškūs politiniai prioritetai, tačiau kituose sektoriuose buvo nuveikta labai nedaug. Tai lėmė, kad visas dėmesys buvo sutelktas į keletą sričių, atimant lėšas iš kitų svarbių viešojo sektoriaus sričių ir neskiriant joms deramo dėmesio. Todėl daug iniciatyvų šiose srityse buvo įgyvendintos skubotai ir itin trūkstam laiko ir išteklių, o tai sumažino galimybes pasiekti veiksmingų rezultatų;

42. atsižvelgdamas į pirmiau minėtus pavyzdžius nurodo, kad ES projektai turi būti pradėti vykdyti ankstyvajame proceso etape, kad jų įgyvendinimas ir rezultatai nenukentėtų dėl laiko stokos;

43. mano, kad turėtų būti plačiau žvelgiama į politinius kriterijus, taip užtikrinant būtiną ES ir kitose nacionalinėse srityse nustatytų politinių kriterijų pusiausvyrą ir sąsajas. Anksčiau įgyvendinant PHARE projektus buvo nustatyta, kad dalis paramos lėšų, skirtų politiniams kriterijams atitikti, nedavė rezultatų, kadangi tikslas buvo pernelyg siaurai apibrėžtas. Parama nebuvo pakankamai pagrįsta poreikiais, kuriuos lemia svarbiausių sričių — pavyzdžiui, viešojo sektoriaus reformų, pilietinės visuomenės vystymosi, gero valdymo ir kovos prieš korupciją — sąveika. Be to, skiriant paramą nebuvo pakankamai atsižvelgta į svarbiausią dalyką, kad daugelio politinių kriterijų aspektų neįmanoma įgyvendinti nedarant poveikio ekonominiams kriterijams. Todėl svarbu nustatant PNPP prioritetus įtraukti vietos ir regionų lygmenį, kad parama būtų orientuota į realius poreikius. RK nurodo, kad gali kilti problemų, jei nebus derinamos nacionalinės vystymo strategijos ir išorės rėmėjų strategijos, tai įrodo ir Kroatijos patirtis;

44. mano, kad, atsižvelgiant į vietas, regionų ir centrinio lygmens veiksmų koordinavimo poreikį, į procesą turi būti kuo anksčiau įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos. Patirtis rodo, kad esant koordinavimo stokai daug veiksmų inicijuojama nacionaliniu lygiu, tačiau vėliau neparengiamas planas, kaip užduotis išspręsti vietas ir regionų lygiu, o tai reiškia, kad ne visiškai išnaudojamos pradėtos iniciatyvos ir projektų potencialas;

45. todėl rekomenduoja koordinuoti centrinio lygmens, vietos ir regionų valdžios institucijų veiksmus ir atkreipia dėmesį į Kroatijos regionų — Sisako-Moslavinės, Slavonijos, Osijeko-Baranjos, Lika-Senio ir miestų — Varaždino ir Karlovaco išreikštą pageidavimą aktyviau dalyvauti rengiant veiksmų programas

pagal PNPP. Tai padėtų užtikrinti, kad sutaps esamas poreikis ir pradėtos iniciatyvos;

46. todėl siūlo planuojant veiksmų programas pagal PNPP labiau įtraukti piliečių išrinktus vietas ir regionų valdžios institucijų organus, kaip tai buvo daroma Kroatijoje įgyvendinant PNPP II sudedamąją dalį — tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Regionų komitetas nurodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra tos institucijos, kurios turi patirties ir geriausiai jaučia vietas ir regionų poreikius, taigi, gali nustatyti problemas ir padėti jas išspręsti. Todėl rekomenduojama šį metodą išplėsti ir taikyti kitoms narystės ES siekiančioms šalims, be to, metodas turėtų apimti ir kitus programos prioritetus.

2008 m. lapkričio 27 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE